



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.010.02.2022

Pan
Michał Pęziak
Burmistrz Barcina
Urząd Miejski w Barcinie
88-190 Barcin, ul. Artylerzystów 9

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/507 Finansowanie oświetlenia przestrzeni publicznej przez wybrane gminy województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Barcinie ¹ , 88-190 Barcin, ul. Artylerzystów 9
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Pęziak – Burmistrz Barcina, od 1 grudnia 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań związanych z finansowaniem oświetlenia przestrzeni publicznej w zakresie finansowania kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz kosztów ich utrzymania.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2022, z wykorzystaniem dowodów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Andrzej Grzymysławski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/173/2022 z 24 listopada 2022 r. 2. Łukasz Lisiecki, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/174/2022 z 24 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Urzędzie dysponowano informacjami o obiektach oświetlenia przestrzeni publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy Barcin⁵ w zakresie m.in. liczby, usytuowania i zainstalowanej mocy tych obiektów. Nie posiadano kompleksowych danych dotyczących typów i rodzajów punktów świetlnych⁶, a także bieżącej informacji o faktycznych czasach pracy, pobieranej mocy i zużytej energii przez większość punktów poboru energii elektrycznej⁷ na potrzeby tego oświetlenia. Działania Urzędu zmierzające do obniżenia kosztów oświetlenia przestrzeni publicznej były ukierunkowane na modernizację i rozwój sieci tego oświetlenia, zapewniających jego energooszczędność i dostosowanie do faktycznych potrzeb.

¹ Dalej: „Urząd”.

² Czynności kontrolne w jednostce zakończono 17 lutego 2023 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: „Gmina”.

⁶ Zdefiniowanych jako kompletna oprawa oświetleniowa, zawierająca elementy niezbędne do mocowania i ochrony źródła światła oraz do przyłączenia jej do obwodu zasilającego (lampy rtęciowe, sodowe, halogenowe, metalohalogenkowe, metryce LCD, inne).

⁷ Dalej: „PPE”. W części sieci oświetlenia ulicznego wybudowanej w 2022 r. zastosowano rozwiązania umożliwiające kontrolę jego parametrów i sterowanie w czasie rzeczywistym.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nieprzewadzenia w Urzędzie analiz dotyczących wykorzystania mocy umownych zamawianych na potrzeby oświetlenia przestrzeni publicznej na terenie Gminy oraz niepodejmowania działań zmierzających do dostosowania wielkości tych mocy do poziomu faktycznego zapotrzebowania, a tym samym, do obniżenia opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

1. W Urzędzie były wykazy łącznie 139 PPE dla potrzeb oświetlenia przestrzeni publicznej, zawierające dane w zakresie m.in.: nazwy, adresu i numeru PPE, parametrów dystrybucyjnych (moc umowna i grupa taryfowa), szacowanego rocznego zużycia energii elektrycznej (MWh) oraz nazwy operatora systemu dystrybucyjnego⁹ świadczącego usługę dystrybucji energii do poszczególnych PPE.

(akta kontroli str. 17-29)

W Urzędzie dysponowano także wykazami łącznie 144 obiektów oświetleniowych objętych umową zawartą 16 lutego 2022 r. pomiędzy Gminą Barcin¹⁰ a „Enea Oświetlenie” sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie w przedmiocie wykonania usługi konserwacji oświetlenia dróg i miejsc publicznych na terenie Gminy na urządzeniach pozostających we władaniu Enea Oświetlenie sp. z o.o. oraz Gminy Barcin, w okresie od 1 marca 2022 r. do 28 lutego 2023 r.¹¹ Powyższe wykazy (dotyczące 93 obiektów należących do grupy kapitałowej Enea oraz 51, należących do Gminy)¹² zawierały dane obejmujące: oznaczenie i adres szafki/rozdzielnicy, moc zainstalowaną (kW), ilość szafek/tablic, ilość obwodów, ilość uzemień, ilość opraw (szt.) z podziałem na oprawy na sieci wydzielonej i na sieci wspólnej, ilość słupów Enea Operator sp. z o.o. (szt.) z podziałem na słupy na sieci wspólnej (z oprawami Enea S.A., Enea Operator lub Eneos) oraz na sieci wydzielonej (z podziałem na sieć napowietrzną oraz na sieć kablową – każda z oprawami j.w.), długość linii (km) z podziałem na kablową i napowietrzną, uwagi – dotyczące, m.in.: likwidacji, częściowej likwidacji oraz ujawnienia, odpowiednio: dwóch, czterech i jednego obiektu, a także informacji o oświetleniu przejść dla pieszych, w przypadku trzech obiektów.

Przedmiotem umów dotyczących utrzymania i konserwacji oświetlenia zawartych w latach 2020-2022 pomiędzy Gminą a spółką Enea Oświetlenie było świadczenie przez tę spółkę na rzecz Gminy usług związanych z eksploatacją urządzeń oświetlenia drogowego w zakresie, m.in.: oględzin i oceny stanu technicznego linii oświetleniowych, konserwacji, napraw i wymiany urządzeń, pomiarów napięć, obciążeń i rezystencji oraz parametrów optycznych sieci, nadzoru ruchowego pracy

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Tj. Enea Operator sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu; dalej: „OSD”.

¹⁰ Dalej: „Gmina”.

¹¹ W 2021 r. Enea Oświetlenie sp. z o.o. świadczyła usługi utrzymania i konserwacji oświetlenia drogowego na terenie Gminy Barcin w odniesieniu do 143 obiektów oświetleniowych, na podstawie umów z 27 lutego 2020 r. oraz 26 lutego 2021 r.; dalej: „umowy dotyczące utrzymania i konserwacji oświetlenia”.

¹² W umowach z lat 2020 i 2021, odpowiednio po 93 i 50 obiektów.

sieci, zmiany nastaw czasowych zegarów sterujących, prowadzenia dokumentacji techniczno-prawnej eksploatowanych urządzeń oraz ewidencji wykonywanych czynności.

(akta kontroli str. 384-449)

W odniesieniu do pozostałych danych dotyczących infrastruktury związanej z oświetleniem przestrzeni publicznej na terenie Gminy¹³, Burmistrz wyjaśnił, że „Urząd nie posiada kompleksowego zestawienia w zakresie liczby punktów świetlnych w zależności od ich typów, rodzajów lub też miejsca ich zabudowy (kategoria drogi przy której zlokalizowany jest punkt świetlny). Umowy na dostawę energii elektrycznej dla punktów poboru energii (PPE) - oświetlenie uliczne określają parametry dystrybucyjne takie jak moc umowna, grupa taryfowa (a także może być wskazana wielkość zabezpieczenia przedlicznikowego, układ fazowy), jak również szacunkowe roczne zużycie energii elektrycznej dla poszczególnych PPE. Gmina nie ma bieżącej informacji w zakresie pobieranej mocy i zużytej energii elektrycznej przez poszczególne PPE z wyjątkiem wybudowanego w roku bieżącym oświetlenia ulicznego, w którym zastosowany został inteligentny system sterowania i monitoringu pracy oświetlenia pozwalający na kontrolę jego parametrów technicznych, w tym także poboru mocy i zużytej energii elektrycznej w czasie rzeczywistym. W zakresie ilości zużytej energii elektrycznej część dostawców energii (ENEA S.A.) na dostarczanych do urzędu fakturach informuje o rzeczywistym zużyciu energii elektrycznej w roku poprzednim dla wskazanego PPE, zużyciu energii w analogicznym okresie roku poprzedniego dla tego PPE i oczywiście bieżącym zużyciu energii elektrycznej w umownym okresie rozliczeniowym. Zestawienia takiego nie przedstawia firma Veolia, która także jest naszym dostawcą (sprzedawcą) energii i w takim przypadku zestawienie, jeżeli jest potrzebne, może przygotować pracownik lub też można zwrócić się o takie zestawienie do dostawcy energii. Zestawienie w zakresie kosztów zużytej energii elektrycznej dla potrzeb oświetlenia ulicznego wynika ze środków jakie na ten cel zostały zaksięgowane w budżecie gminy. Informuję, że po modernizacji oświetlenia ulicznego w latach 2008-2010 całkowicie z użytku wyeliminowane zostały oprawy rtęciowe. Obecnie do oświetlenia ulicznego na terenie gminy wykorzystywane są wyłącznie oprawy sodowe, oprawy LED oraz w niewielkiej ilości oprawy metalohalogenkowe. Generalnie od 2018 r. wszelkie inwestycje w zakresie oświetlenia drogowego (ulicznego) realizowane są na terenie gminy z wykorzystaniem wyłącznie opraw energooszczędnych LED.”

Ponadto, Burmistrz wskazał, że:

- sterowanie poprzez odbiorniki radiowe (kilku typów) odbywa się dla 88 PPE, a poprzez zegary astronomiczne GSM, dla 51 PPE;
- punktem odniesienia czasu załączania i wyłączenia oświetlenia jest astronomiczny harmonogram roczny do którego, w celu zmniejszenia czasu świecenia,

¹³ Tj.: danych o liczbie, typie, rodzaju punktów świetlnych (lampy rtęciowe, sodowe, halogenowe, metalohalogenkowe, metryce LCD, inne); dane pomiarowe dla punktów pomiarowych i mocy pobieranej przez punkty świetlne sieci; dane o rodzaju i właścicielu urządzeń składających się na sieć oświetlenia; kategorii drogi i charakterze miejsca, przy którym znajdują się punkty świetlne oraz ich liczbie przy poszczególnych kategoriach dróg i miejsc; numerze licznika; numerze słupa; typie zegara sterującego i nastawieniach zegara; taryfie; stanie technicznym.

wprowadzane są korekty czasowe - załączanie oświetlenia opóźnione od 10 do 20 minut, przyspieszenie wyłączenia podobnie w zależności od potrzeb;

- w Urzędzie nie posiadano zestawienia faktycznego czasu pracy oświetlenia drogowego w odniesieniu do wszystkich PPE, z wyjątkiem wybudowanego w roku bieżącym oświetlenia z inteligentnym sterowaniem.

(akta kontroli str. 4-16, 22-29)

W Urzędzie, w okresie objętym kontrolą, prowadzeniem spraw związanych z oświetleniem przestrzeni publicznej w Gminie zajmował się jeden pracownik, zatrudniony na stanowisku inspektora ds. inwestycji komunalnych w Referacie Inwestycji, Remontów i Dróg Urzędu Miejskiego w Barcinie. Pracownik ten posiadał wykształcenie wyższe techniczne.

(akta kontroli str. 496-516)

2. Wydatki dotyczące zakupu energii elektrycznej i usług dla potrzeb oświetlenia przestrzeni publicznej były ewidencjonowane w księgach rachunkowych Urzędu w dziale 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdział 90015 Oświetlenie ulic, placów i dróg, § 426 Zakup energii, § 427 Zakup usług remontowych i § 430 Zakup usług pozostałych.

Poniesione przez Gminę wydatki na zakup energii elektrycznej i usług jej dystrybucji (§§ 426 i 430) w latach 2021-2022 wyniosły łącznie odpowiednio 1 000,2 tys. zł i 1 274,7 tys. zł. W tym, dla potrzeb oświetlenia przestrzeni publicznej, 550,4 tys. zł i 641,8 tys. zł. Wydatki dotyczące eksploatacji i utrzymania infrastruktury technicznej oświetlenia w ww. latach wyniosły odpowiednio 353,2 tys. zł oraz 375,5 tys. zł (§ 427) i zostały poniesione głównie na rzecz Enea Oświetlenie sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie, z tytułu realizacji usług konserwacji oświetlenia dróg i miejsc publicznych na terenie Gminy Barcin oraz, na rzecz Zakładu Elektro-Instalacyjnego w Barcinie, z tytułu wykonywania robót polegających na utrzymaniu i bieżącej eksploatacji sieci oświetlenia drogowego.

(akta kontroli str. 473-495, 517)

3. Burmistrz wskazał, że prawidłowość stosowanych stawek i naliczanych kosztów dotyczących zużycia energii elektrycznej dla potrzeb oświetlenia sprawdzana jest w trakcie opisywania faktur pod względem formalnym i merytorycznym. Dodał, że w okresie ostatnich pięciu lat nie stwierdzono nieuzasadnionych kosztów wzrostu zużycia energii elektrycznej spowodowanych nielegalnym podłączeniem.

W sprawie działań podejmowanych przez Gminę w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej, Burmistrz wskazał, że „W celu ograniczenia zużycia energii gmina zaczęła budować oświetlenie z inteligentnym sterowaniem umożliwiającym obniżanie mocy opraw oraz ich wyłączanie. Ponadto gmina rozpoczęła działania mające na celu umożliwienie śródnocnego wyłączania oświetlenia (wymiana tradycyjnych zegarów astronomicznych GSM na nowsze zegary tzw. dwukanałowe).”.

(akta kontroli str. 4-8)

4. Z opracowanej na zlecenie NIK opinii biegłego, dotyczącej wydatków z tytułu usług dystrybucji energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia drogowego, poniesionych przez Gminę w latach 2021-2022¹⁴ wynikało m.in., że:

— w okresie objętym badaniem zidentyfikowano 174 faktury, na których stwierdzono zawyżenie zużycia energii elektrycznej w wysokości 56 863,83 kWh¹⁵. W opinii biegłego wskazano, że „Zawyżenie zużycia energii elektrycznej może być spowodowane dość dużym katalogiem nieprawidłowości, do których należeć mogą: niewłaściwie ustawione czasy pracy oświetlenia, niewłaściwy odczyt urządzenia pomiarowego, niewłaściwie prowadzone prace serwisowe, podłączenia za zgodą płatnika dodatkowych elementów oświetlenia i innych odbiorników energii elektrycznej (np. iluminacja świąteczna, plansze, oświetlenie budynków, fontann itp.), podłączenie bez zgody płatnika (pobór bezumowny - kradzież).”;

— zamówiona i opłacona moc umowna nie odpowiadała faktycznym potrzebom wynikającym z mocy zainstalowanych urządzeń, tj. poziomowi zużycia energii elektrycznej w przypadku 100, ze 133 sieci oświetleniowych objętych badaniem. Oszacowane przez biegłego oszczędności możliwe do uzyskania w wyniku dostosowania (zmniejszenia) mocy umownych odpowiednio do potrzeb mogły wynieść w latach 2021 i 2022, odpowiednio 29,6 tys. zł i 31,9 tys. zł;

— w postępowaniu dotyczącym zamówienia publicznego na dostawę w 2022 r. energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia drogowego opisu przedmiotu zamówienia dokonano w sposób niejednoznaczny, niewskazujący rzeczywistego zakresu

¹⁴ Opinia zawarta w dokumencie pn. „Sprawozdanie i opinia z badania danych zawartych w fakturach wystawionych przez ENEA za zużycie energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia drogowego w gminie Barcin” z 10 lutego 2023 r. została wydana przez biegłego w zakresie oceny efektywności energetycznej, tworzenia narzędzi analitycznych i prowadzenia analiz wydatków na oświetlenie drogowe służących optymalizacji wydatków na energię elektryczną, na podstawie m.in.: 1) danych z faktur za lata 2021-2022 za zużycie energii elektrycznej i usługi dystrybucji dla potrzeb oświetlenia drogowego w Gminie Barcin, pochodzących od Enea S.A. i Enea Operator sp. z o.o.; 2) wskazań wschodów i zachodów słońca dla geograficznego położenia Barcina, służących opracowaniu czasów pracy oświetlenia drogowego w występujących w Gminie taryfach obowiązujących w badanym czasie; taryfy na 2021 i 2022 r. pobrano 27 grudnia 2022 r. ze strony Urzędu Regulacji Energetyki; 3) danych pochodzących z dokumentacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych na dostawę energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia drogowego w Gminie Barcin w 2022 r. i 2023 r., pobranych 23 stycznia 2023 r. ze strony Bydgoskiej Grupy Zakupowej.

¹⁵ Obliczenia wykonano w arkuszu Excel pn. „Tabele”. Zawartość kolumn: 1 - numer kolejny nadany w materiałach źródłowych, 2 - numer faktury, 3,4 - dane identyfikujące sieć, 5 - obecnie obowiązująca taryfa, 6 - obecnie obowiązująca moc umowna, 7 - wysokość zabezpieczenia przedlicznikowego, 8 - sposób odczytu, 9,10 - okres, którego dotyczy faktura, 11,12 - odczyt licznika, dotyczy zużycia energii elektrycznej, 13 - zużycie razem, 14 - czas pracy oświetlenia, 15 - maksymalne zużycie energii elektrycznej wynikające z mnożonej czasu pracy w badanym okresie (kol. 14) x moc umowna (kol. 6), 16 - zawyżenie zużycia energii elektrycznej, razem: Kol. 16 = kol. 13 - kol. 15. Dotyczy zawyżenia zużycia energii elektrycznej - jeżeli wynik jest dodatni mamy do czynienia z zawyżeniem zużycia energii elektrycznej. Jeżeli wynik jest ujemny mamy do czynienia z zawyżeniem strona mocy umownych, 17 - proporcja zużycia energii w badanym okresie do maksymalnego zużycia energii elektrycznej - (minus) moc umowna; wynikiem jest zawyżenie mocy umownej, 18 - moce umowne podaje w liczbach całych dlatego też wynik różnicy Kol. 6 (moc umowna) - (minus) kol. 17 (zawyżenie mocy umownych) jest zawyżane do liczby całej (bez ułamkowej) zawyżonej/zaokrąglonej w górę, 19 - dotyczy średnio godzinowego zużycia energii elektrycznej na sieci, obliczono wg schematu kol. 13/ kol.14, 20 - dotyczy średniego godzinowego zużycia energii elektrycznej na wybranej sieci (PPE) obliczone wg. schematu: suma pozycji z kolumny 19 z wyłączeniem danych podanych w fakturach - korektach (dla każdej z sieci) - / (dzielone) ilość, z wyłączeniem korekt, 21 - Moc umowna dla sieci obliczona wg schematu jak w kol. 20. Obliczeń dokonano przy założeniu, że czasy pracy oświetlenia odpowiadały czasom liczyonym od zachodu do wschodu słońca dla geograficznego położenia miasta Barcin i w każdym z lat 2021-2022 wynosiły 4 032,28 h.

zamówienia, ponieważ w specyfikacji warunków zamówienia określono, że przedmiotem zamówienia jest dostawa energii elektrycznej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. do 64 PPE o łącznym szacowanym wolumenie (+/- 10%) 684,92 MWh;

— „(...) Całość zebranej i poddanej szczegółowej analizie dokumentacji wskazuje na brak prowadzenia bieżących analiz własnych wydatków za zużycie energii elektrycznej na sieciach oświetlenia drogowego (...) Pilnej korekty wymagają: zmniejszenie mocy umownych na sieciach oświetlenia drogowego, generujące straty finansowe, dostosowanie zabezpieczeń przedlicznikowych do zmniejszonych mocy umownych.”.

(akta kontroli str. 524-535)

Burmistrz, odnosząc się do ustaleń zawartych w ww. sprawozdaniu i opinii biegłego, wyjaśnił, że w latach 2021-2022 w większości PPE na terenie Gminy stosowano sterowanie poprzez odbiorniki radiowe. W związku z tym, w niektórych okresach mogło dochodzić do wcześniejszego załączania części oświetlenia drogowego, z uwagi na np. warunki pogodowe, co podważa przyjęte przez biegłego założenie, że czasy załączania i wyłączania wszystkich PPE były zgodne z zachodami i wschodami słońca przypisanymi do szerokości geograficznej Gminy. Tym samym, podważa także prawidłowość obliczeń dotyczących zawyżenia zużycia energii elektrycznej oraz zasadność zarzutu nieprawidłowego określenia przedmiotu zamówienia na dostawy energii elektrycznej. W odniesieniu do stwierdzonych przez biegłego zawyżeń mocy umownych, Burmistrz wskazał, że w grupach taryfowych „C1x”, stosowanych dla większości oświetlenia drogowego na terenie Gminy, nie ma możliwości zmiany mocy umownej w ciągu roku. Tym samym, w odniesieniu do stałej wielkości tej mocy zdarzają się okresy/miesiące, w których faktycznie jest ona „zawyżona” w stosunku do potrzeb. Jednocześnie, Burmistrz przyznał, że analiza wskazała także na kilka punktów, gdzie faktycznie moc jest zbyt wysoka w stosunku do zapotrzebowania – i tam Gmina niezwłocznie podejmie działania w celu wyeliminowania tego zjawiska.

(akta kontroli str. 4-16, 518-523)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie analizowano poziomu wykorzystania mocy umownych zamawianych na potrzeby oświetlenia przestrzeni publicznej na terenie Gminy. W wyniku tego, nie podejmowano działań zmierzających do dostosowania wielkości ww. mocy do poziomu faktycznego zapotrzebowania, a tym samym, do obniżenia opłat za zamawianą moc umowną, które w opinii biegłego mogły być w latach 2021 i 2022 niższe, odpowiednio o 29,6 tys. zł i 31,9 tys. zł. Skutkiem powyższego nie wypełniono dyspozycji art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁶, stanowiącego, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania

¹⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.

najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

(akta kontroli str. 4-8, 17-21, 30-383, 450-472, 524-535)

Burmistrz wyjaśnił, że Gmina Barcin nie przeprowadzała analiz dotyczących zamówionych mocy umownych i taryf, gdyż skupiono się na możliwości modernizacji oświetlenia poprzez wymianę i budowę opraw na energooszczędne (typu LED). Nowe oprawy przystosowane są do sterowania ich mocy w celu oszczędzania energii, natomiast obwody istniejące wyposażane są w nowe zegary z tzw. „przerwą nocną” oraz dwukanałowe (tam, gdzie jest to konieczne). Sprawdzana jest prawidłowość stosowania stawek i naliczania kosztów dot. zużycia energii. Do analizy wielkości mocy umownych konieczne jest posiadanie zestawienia w zakresie liczby punktów świetlnych w zależności od ich typów, rodzajów (mocy rzeczywistej danej oprawy), których Gmina nie posiada. Niezbędna jest również weryfikacja zamontowanych opraw. Ze względu na występowanie mieszanego systemu oświetlenia (oprawy nowe energooszczędne LED oraz oprawy stare sodowe) i ciągła zmiana proporcji tych opraw względem siebie uniemożliwia rzetelną analizę mocy zamówionej, natomiast koszt ciągłych pomiarów specjalistycznym sprzętem byłby kosztowny (przewyższyłby zyski z tytułu zmiany mocy umownej). Dodatkowo specyfika opraw typu LED (duży prąd rozruchowy) powoduje, że moc umowna powinna być większa niż wynika to z mocy opraw. Zabezpieczenie przedlicznikowe dobierane jest według tabel dostawcy energii, co powoduje konieczność zamówienia określonej mocy w taki sposób, aby uzyskać zabezpieczenie pozwalające na bezawaryjny rozruch opraw przy ich załączaniu. Za niska moc zamówiona spowoduje przy rozruchu opraw zadziałanie bezpiecznika przedlicznikowego i w efekcie awarię oświetlenia. Na etapie projektowania oświetlenia to projektant z odpowiednimi uprawnieniami elektrycznymi dobiera parametry techniczne (w tym moc umowną) lamp (parametry te określane są również podczas składania przez projektanta wniosków o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej). W celu rzetelnej analizy oświetlenia ulicznego występującego na terenie Gminy Barcin konieczne jest wykonanie audytu energetycznego oświetlenia przez firmę specjalizującą się w tego typu analizach, która posiada pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami (w tym z dziedziny elektryki, elektroenergetyki) oraz posiadającej odpowiedni specjalistyczny sprzęt/narzędzia/aparaturę do pomiarów. Analiza taka jest czasochłonna, wiąże się m.in. z wyjazdami w teren, analizą na miejscu posadowienia oświetlenia każdego z obwodów oświetleniowych, pomiarów dokonanych specjalnymi urządzeniami.

(akta kontroli str. 518-523)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	NIK nie formułuje uwag.
Wnioski	Podjęcie działań w celu ograniczenia wydatków ponoszonych na usługi dystrybucji energii elektrycznej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 28 lutego 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki

kontrolerzy:

(-) Andrzej Grzymysławski
główny specjalista kontroli
państwowej

(-) Łukasz Lisiecki
inspektor kontroli państwowej